

kirjaamo@intermin.fi

Viite

SMDno-2019-1943

Asia

Poliisin liikennevalvonnan ja liikenneturvallisuuden toimintaohjelman luonnos

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue, varattuaan muille työsuojelun vastuualueille tilaisuuden tulla kuulluiksi, lausuu työsuojelun vastuualueiden osalta otsikkoasiassa seuraavaa:

Tietojen vaihto

Liikenneturvallisuuden parantaminen ja ammattiliikenteessä ilmenevän rikollisuuden torjunta on yhteistyötä. Valvonnalla todettuja tietoja välitetään muille viranomaisille kuten Liikenne- ja viestintävirastolle ammattiliikenteen lupavalvontaa varten, Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle yritysvalvontaa varten tai Verottajalle verovalvontaa varten. Usein lupaehdoissa on olemassa vaatimuksia nuhteettomuudesta.

Työsuojeluviranomaisessa on tunnistettu tarve luoda viranomaisten väliseen tietojenvaihtoon viralliset kanavat sekä ns. ylä- että alatasolle henkilökohtaisiin suhteisiin perustuvan tiedonvaihdon sijaan/rinnalle. Lisäksi olisi määriteltävä, mikä tieto vaihtuu ylätasolla (esim. valvonnassa eteen tulevat linjausta/selvittelyä vaativat asiat) ja mikä alueellisesti alatasolla (esim. valvontatietojen/vinkkien välittäminen viranomaiselta toiselle tarkastustoiminnan suuntaamiseksi).

Kynnyksen yhteydenpitoon tulee olla matala (määrittely korostuu) ja toimintatapojen selkeitä (kanava korostuu), muuten tieto jää helposti välittämättä.

Onnettomuustutkinnassa työsuojeluviranomaisella voi olla merkittävä rooli selvittäessä kuljettajan ajo- ja lepoaikoja. Edellytyksenä on tässäkin, että tieto kulkee nopeasti niin, että valvonta osataan kohdistaa oikeaan tahoon mahdollisimman nopeasti.

Harmaan talouden torjunta

Harmaa talous merkitsee tiekuljetuksissa muun muassa arvonlisäveron maksamatta jättämistä, työehtosopimusta alhaisempien palkkojen maksamista, väärää liikennevakuutusta, kuititonta kauppaa ja luvatonta liikennettä. Välttämällä lakiin perustuvia

veroja ja maksuja sekä muita velvoitteita yritys saa kilpailuetua. Harmaan talouden torjumisen katsotaan edellyttävän laaja-alaisia toimenpiteitä. Tiekuljetusala, erityisesti tavarankuljetus, on katsottu sellaiseksi toimialaksi, jossa harmaan talouden riski on suuri.

Verohallinnon harmaan talouden selvittelykeskuksen mukaan osa edellä luetelluista tavarankuljetusalan harmaan talouden ilmentymistä on luonteeltaan sen tyyppisiä, että toiminnan paljastaminen ja siihen puuttuminen vaatisi merkittävästi tapauskohtaista työtä ja todennäköisesti myös viranomaisyhteistyötä. (Verohallinto 2012).

Tavarankuljetusalan harmaan talouden torjunta vaatii viranomaisyhteistyön tekemistä ollakseen vaikuttavaa. Siksi huomiota tulisi kiinnittää yhteistyön sisällölliseen tehostamiseen ja parantamiseen. Mietittäviä asioita voisivat olla ainakin viranomaisten roolitusten selkeyttäminen (optimoitaisiin tehtävät jokaista valvontatapah- tumaa ajatellen) eli mitä eri viranomaisten kannattaisi tehdä esimerkiksi yhteistarkas- tuksessa parhaan hyödyn saavuttamiseksi ja kuinka eri viranomaisten hallussa ole- vaa tietoa, käytössä olevia rekistereitä sekä osaamista voitaisiin hyödyntää tehok- kaammin.

Viranomaisyhteistyö

Raskaan liikenteen valvonta edellyttää laajaa osaamista ja tämän turvaaminen sekä vahvistaminen ovat keskeisellä sijalla. Työsuojeluviranomaisen mielestä yhteistyö muiden viranomaisten kanssa on tärkeää ja siihen suhtaudutaan myönteisesti.

Työsuojeluviranomaisen mielestä on erittäin tärkeää, että raskaan liikenteen valvon- taa tekevien viranomaisten välillä tapahtuu tiedon jakamista ja osaamisen varmistam- ista. Päämääränä tulee olla, että kuljetustoimintaa harjoittavia yrityksiä kohdellaan viranomaisten toimesta mahdollisimman tasapuolisesti koko valtakunnassa eikä merkittäviä alueellisia eroja olisi/syntyisi (esim. ajo- ja lepoaikasäädöksiin liittyvät lin- jaukset, tulkinnat ja muutokset tulisi olla kaikilla valvontaa suorittavilla tiedossa).

Rikoksista poliisille tehtyjen ilmoitusten käsittelyprosessin ja -aikataulun tulee niin ikään olla yhtenevä. Poliisille ilmoitettujen rikosten tutkinta-aika tai -kynnys ei saa hajaantua alueellisesti.

Tyydyttävään tilanteeseen pääsy ja siinä pysyminen edellyttää viranomaisten välistä jatkuvaa yhteistyötä. Esimerkiksi yhteiset koulutustilaisuudet, toimivat tiedotuskanava- vat, webinaarit ja yhteisvalvontatapahtumat ovat hyviä yhteistyön toteuttamistapoja. Yhteistoiminnan onnistumisen kannalta on myös tärkeää, että eri viranomaiset käyt- tävät samaa ajopiirturitietojen analysointiohjelmistoa ja järjestävät myös sen hallin- taan liittyvää koulutusta.

Joitakin yhteistyötä koskevia konkreettisia esityksiä:

- Viranomaisyhteistyön selkeyttämiseksi olisi tarpeen sopia ”sähköpostiosoitteet” tai muut kanavat, joita käytettäisiin yhteydenpitoon vastuualueen / ministeriön kanssa ja samoin paikallistasolla.
- Tienvarsivalvonnan yhteistyön ja poliisin tienvarsivalvonnan viikkojen yhteistyö ja niistä työsuojeluun tiedottamisen olisi tarpeen tapahtua suunnilleen samalla tavalla koko Suomessa. Nyt on huomattaviakin eroja tiedonsaannissa ja osallistumisessa.
- Octet / Inelo -tietojärjestelmiä koskeva mahdollinen yhteistyö ja tiedonvaihto. Jos tietojärjestelmä vaihdetaan jommassakummassa organisaatiossa, pitäisi siitä tiedottaa toiselle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tietojärjestelmien vaihtamisen synkronointi mahdollistaisi yhteisen käyttäjäohjeistuksen, käyttökoulutuksen ja sitä kautta mahdollisuuksia yhteisiin linjauksiin/tulkintakeskusteluihin.
- Työsuojeluhallinnon kuljetusalan tarkastajien valtakunnalliseen koulutukseen olisi hyvä saada poliisilta puhuja. Koulutuksia pidetään käytännössä vuosittain. Tällainen yhteistyö edistäisi samalla muutakin tiedonvaihtoa viranomaisten välillä.
- Tiiviimpi ja johdonmukaisempi yhteistyö ajo- ja lepoaikoja koskevissa rikosprosesseissa olisi selvästi tarpeen. Työsuojeluviranomaisen kannalta katsoen identtiset tapaukset eivät saa yhdenmukaista kohtelua, vaan jotkut työsuojelusta eteenpäin poliisille lähteneet asiat etenevät ja jotkut eivät. Yhteistyössä olisi tarpeen keskustella ja luoda yhteiset toimintatavat ja linjaukset näiden asioiden käsittelystä.

Johtaja

Jouni Kallioluoma